

Ερωτήσεις και απαντήσεις σχετικά με την αλλαγή του καθεστώτος προστασίας του λύκου βάσει της σύμβασης της Βέρνης

Brussels, 20 Δεκεμβρίου 2023

Γιατί προτείνει η Επιτροπή να αλλάξει το καθεστώς προστασίας του λύκου βάσει της σύμβασης της Βέρνης;

Μετά από μακρά ιστορία εσκεμμένων διώξεων που οδήγησαν στην εξαφάνιση του λύκου στις περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες, ο συνδυασμός ορισμένων οικολογικών, κοινωνικών και νομοθετικών αλλαγών (νομική προστασία, εγκατάλειψη της γης, φυσική αναδάσωση, αύξηση των πληθυσμών άγριων οπληφόρων, αλλαγές στη στάση της κοινής γνώμης για το είδος αυτό) επέτρεψε στον λύκο να επιβιώσει και στη συνέχεια ο πληθυσμός του είδους να ανακάμψει γρήγορα στα τέλη του 20ου αιώνα και ιδίως κατά τα τελευταία δέκα έως είκοσι χρόνια.

Σήμερα, το είδος είναι παρόν σε όλες τις χώρες της ηπειρωτικής Ευρώπης, με ορισμένες χώρες να φιλοξενούν μεγάλους πληθυσμούς άνω των 1 000 λύκων. Οι πληθυσμοί του λύκου έχουν αυξηθεί σημαντικά τις τελευταίες δύο δεκαετίες και εξακολουθούν να παρουσιάζουν γενικά θετικές τάσεις. Επιπλέον, καταλαμβάνουν όλο και μεγαλύτερες περιοχές. Η συνεχής επέκταση έχει οδηγήσει σε αυξανόμενες συγκρούσεις με τις ανθρώπινες δραστηριότητες, ιδίως όσον αφορά τις ζημιές στο ζωικό κεφάλαιο που προκαλούνται από τον λύκο. Η διαρπαγή έχει φτάσει σε σημαντικά επίπεδα, επηρεάζοντας όλο και περισσότερες περιοχές, τόσο εντός των κρατών μελών της ΕΕ όσο και σε τρίτες χώρες που είναι συμβαλλόμενα μέρη της σύμβασης της Βέρνης. Η διαρπαγή ζωικού κεφαλαίου από τους λύκους είναι η κύρια αιτία συγκρούσεων με τον άνθρωπο, παράλληλα με την επέκταση της εξάπλωσης και την αύξηση του πληθυσμού του είδους. Ενώ ο αντίκτυπος είναι μικρός σε επίπεδο ΕΕ και η συνολική ζημία στο ζωικό κεφάλαιο φαίνεται ανεκτή σε επίπεδο χώρας, η συγκέντρωσή τους σε τοπικό επίπεδο οδηγεί σε έντονη πίεση σε ορισμένες περιοχές και περιφέρειες.

Ποια είναι η νομική διαδικασία για τα επόμενα βήματα;

Ως συμβαλλόμενο μέρος της σύμβασης για τη διατήρηση της άγριας ζωής και του φυσικού περιβάλλοντος της Ευρώπης (στο εξής: σύμβαση της Βέρνης), η ΕΕ μπορεί να υποβάλει προτάσεις τροποποίησης στη «μόνιμη επιτροπή της σύμβασης», όπως με την παρούσα πρόταση για τον λύκο και όσον αφορά το καθεστώς προστασίας του.

Η πρόταση της Επιτροπής για απόφαση του Συμβουλίου πρέπει να εγκριθεί με ειδική πλειοψηφία των κρατών μελών στο Συμβούλιο προκειμένου να καταστεί δυνατή η υποβολή της πρότασης τροποποίησης από την Ευρωπαϊκή Ένωση στην επόμενη συνεδρίαση της μόνιμης επιτροπής της σύμβασης και να καταστεί δυνατή η υποστήριξή της στην ψηφοφορία.

Η επόμενη συνεδρίαση της μόνιμης επιτροπής που αφορά την υποβληθείσα πρόταση είναι η 44η συνεδρίαση, η οποία έχει προγραμματιστεί να πραγματοποιηθεί στα τέλη του 2024. Ωστόσο, εάν κριθεί αναγκαίο, θα μπορούσε η ΕΕ να ζητήσει η συνεδρίαση να πραγματοποιηθεί νωρίτερα.

Ποιες είναι οι επιπτώσεις στη νομοθεσία της ΕΕ;

Κάθε μελλοντική απόφαση για μείωση του επιπέδου προστασίας του λύκου στη νομοθεσία της ΕΕ θα υπόκειται σε απόφαση του Συμβουλίου σχετικά με την πρόταση της Επιτροπής που παρουσιάστηκε σήμερα και, ως δεύτερο βήμα, στο αποτέλεσμα της σχετικής συνεδρίασης της μόνιμης επιτροπής της σύμβασης της Βέρνης. Στη συνέχεια, η ΕΕ θα μπορούσε να αποφασίσει σχετικά με ενδεχόμενη στοχευμένη τροποποίηση της οδηγίας της ΕΕ για τους οικοτόπους. Αυτό θα απαιτούσε διαδικασία συναπόφασης, η οποία ξεκινά με νομική πρόταση της Επιτροπής.

Θα εξακολουθήσουν τα μέτρα πρόληψης ζημιών να είναι επιλέξιμα στο πλαίσιο της Κοινής Γεωργικής Πολιτικής; Θα εξακολουθήσει να υπάρχει η δυνατότητα για τις εθνικές αρχές να αποκαταστήσουν τις ζημιές που προκαλούνται στο ζωικό κεφάλαιο μέσω κρατικών ενισχύσεων;

Το γεγονός ότι ο λύκος μπορεί να είναι προστατευόμενο είδος, και όχι πλέον αυστηρά προστατευόμενο είδος, δεν αλλάζει τη δυνατότητα πρόσβασης σε κονδύλια της ΕΕ για τη στήριξη της συνύπαρξης με τους λύκους και της εφαρμογής μέτρων πρόληψης. Ο λύκος θα παραμείνει προστατευόμενο είδος τόσο

βάσει της ενωσιακής όσο και της διεθνούς νομοθεσίας και η υποχρέωση επίτευξης ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης θα παραμείνει. Το ίδιο ισχύει και για τους κανόνες σχετικά με τα εγκεκριμένα εθνικά καθεστώτα κρατικών ενισχύσεων που αποσκοπούν στην αποζημίωση των γεωργών για τυχόν απώλειες που σχετίζονται με επιθέσεις του λύκου.

Σε [κοινή επιστολή που απέστειλαν ο επίτροπος κ. Σινκέβιτσιους και ο επίτροπος κ. Βοϊτσεχόφσκι](#) σε όλους τους υπουργούς Γεωργίας και Περιβάλλοντος της ΕΕ τον Νοέμβριο του 2021, η Επιτροπή τόνισε τη διαθεσιμότητα της στήριξης της ΕΕ και την ανάγκη οι εθνικές αρχές να προβλέψουν τα κατάλληλα προληπτικά μέτρα για να βοηθήσουν τους κτηνοτρόφους να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις της παρουσίας του λύκου και άλλων μεγάλων σαρκοφάγων. Η έκκληση αυτή προς τα κράτη μέλη εξακολουθεί να ισχύει στο ακέραιο.

Στο πλαίσιο των στρατηγικών σχεδίων της ΚΓΠ, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) μπορεί να παρέχει στήριξη για προληπτικές δράσεις και επενδύσεις που αποσκοπούν στον μετριασμό του κινδύνου ζημιών από μεγάλα σαρκοφάγα στην κτηνοτροφία, καθώς και για συναφή μέτρα σχετικά με τη μετάδοση γνώσης, την κατάρτιση, την παροχή συμβουλών και τη συνεργασία μεταξύ αγροτικών φορέων. Επιπλέον, οι ενισχύσεις για περιβαλλοντικά επωφελείς πρακτικές βόσκησης μπορούν να καλύπτουν το πρόσθετο κόστος εργασίας στην πριμοδότηση για τη διατήρηση προστατευτικών περιφράξεων ή στις τακτικές δαπάνες που σχετίζονται με τη συντήρηση σκύλων φύλαξης ζωικού κεφαλαίου και τη φύλαξη από βοσκό.

15 κράτη μέλη κάνουν χρήση αυτών των δυνατοτήτων και έχουν συμπεριλάβει στοχευμένες παρεμβάσεις στα [στρατηγικά τους σχέδια της ΚΓΠ](#) (Αυστρία, Βέλγιο, Φινλανδία, Βουλγαρία, Γερμανία, Εσθονία, Ελλάδα, Ισπανία, Γαλλία, Κροατία, Ιταλία, Λιθουανία, Λουξεμβούργο, Πορτογαλία, Σλοβενία).

Το πρόγραμμα LIFE μπορεί επίσης να παρέχει στήριξη για τη διευκόλυνση της συνύπαρξης της κτηνοτροφίας και των μεγάλων σαρκοφάγων, και έχει ήδη χρησιμοποιηθεί εκτενώς για τον σκοπό αυτό. Τέλος, οι κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις επιτρέπουν στα κράτη μέλη να αντισταθμίζουν έως και το 100 % του άμεσου και έμμεσου κόστους των ζημιών που προκαλούνται από προστατευόμενα είδη. Είναι επίσης δυνατή η χρηματοδότηση έως και του 100 % των προληπτικών επενδύσεων.

Μπορεί να θηρευθεί ένα «προστατευόμενο είδος»;

Σύμφωνα τόσο με τη σύμβαση της Βέρνης όσο και με την οδηγία της ΕΕ για τους οικοτόπους, εάν ένα είδος είναι «προστατευόμενο» (σε αντίθεση με ένα είδος «αυστηρά προστατευόμενο»), μπορεί να επιτραπεί η θήρα, λαμβανομένης υπόψη της διατήρησης των πληθυσμών. Η θήρα ενός τέτοιου είδους πρέπει να ρυθμίζεται προσεκτικά από τα κράτη μέλη, δεδομένου ότι εξακολουθούν αυτά να είναι υποχρεωμένα να διασφαλίζουν την επίτευξη ικανοποιητικής κατάστασης διατήρησης για τους πληθυσμούς των βιογεωγραφικών περιοχών τους.

Αντικατοπτρίζει η παρούσα πρόταση για τη μείωση της προστασίας των λύκων τις απόψεις που εξέφρασε η πλειονότητα των ατόμων που συμμετείχαν στη συλλογή δεδομένων, η οποία ανακοινώθηκε στις 4 Σεπτεμβρίου 2023;

Στόχος της άσκησης που πραγματοποιήθηκε από τις 4 έως τις 22 Σεπτεμβρίου δεν ήταν η συλλογή απόψεων υπέρ ή κατά της αυστηρής προστασίας του λύκου στην ΕΕ, αλλά η συλλογή σχετικών δεδομένων για την τροφοδότηση της ολοκληρωμένης ανάλυσης της κατάστασης των λύκων. Η [εις βάθος ανάλυση](#) περιλαμβάνει επισκόπηση των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν κατά τη συλλογή δεδομένων.

Πώς καθορίζεται η κατάσταση διατήρησης του λύκου στην ΕΕ;

Κατ' αρχάς, η παρακολούθηση των μεγάλων σαρκοφάγων πραγματοποιείται τακτικά από τις εθνικές αρχές, σύμφωνα με το άρθρο 11 της οδηγίας για τους οικοτόπους.

Όσον αφορά τα προστατευόμενα είδη, οι εθνικές αρχές αξιολογούν την κατάσταση διατήρησης με βάση τα δεδομένα παρακολούθησης σχετικά με τον πληθυσμό (μέγεθος, τάσεις και διάρθρωση), την εξάπλωση (περιοχή και τάση), τον διαθέσιμο οικότοπο (ποσότητα, τάση και ποιότητα) και τις μελλοντικές προοπτικές (πιέσεις και απειλές).

Τα κράτη μέλη υποβάλλουν ανά εξαετία τα αποτελέσματα στην Επιτροπή, με βάση κοινή μεθοδολογία και μορφότυπους, τα οποία εκπονούνται (και επικαιροποιούνται τακτικά) στο πλαίσιο της σχετικής ομάδας εμπειρογνομόνων.

Με βάση τα στοιχεία αυτά, η Επιτροπή, επικουρούμενη από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, προβαίνει σε αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης ανά βιογεωγραφική περιοχή της ΕΕ.

Η [τελευταία έκθεση](#), η οποία δημοσιεύτηκε το 2020, παρουσιάζει τα αποτελέσματα του 3ου κύκλου υποβολής εκθέσεων για την περίοδο 2013-2018. Τα επόμενα στοιχεία θα υποβληθούν από τα κράτη

μέλη το 2025 για την έκθεση της ΕΕ που θα δημοσιευθεί το 2026.

Η εις βάθος ανάλυση που δημοσίευσε σήμερα η Επιτροπή βασίζεται στα πλέον επικαιροποιημένα διαθέσιμα στοιχεία, συμπεριλαμβανομένων των αποτελεσμάτων της συλλογής δεδομένων που πραγματοποίησε η Επιτροπή τον Σεπτέμβριο του 2023.

Για περισσότερες πληροφορίες

[Δελτίο Τύπου](#)

[Πρόταση της Επιτροπής προς τη μόνιμη επιτροπή της σύμβασης της Βέρνης](#)

[Εις βάθος Ανάλυση](#)

[Οδηγία της ΕΕ για τους οικοτόπους](#)

[Ιστότοπος για τα μεγάλα σαρκοφάγα](#)

QANDA/23/6753

Αρμόδιοι επικοινωνίας:

[Adalbert JAHNZ](#) (+ 32 2 295 31 56)

[Daniela STOYCHEVA](#) (+32 2 295 36 64)

Ερωτήσεις του κοινού: [Europe Direct](#) τηλεφωνικά [00 800 67 89 10 11](#) ή με [ηλεκτρονικό μήνυμα](#)